

Ymateb Ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru i adroddiad y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig, Ailfeddwl am Fwyd yng Nghymru: Caffael Cyhoeddus mewn cysylltiad â Bwyd

24 Awst 2018

Y Cefndir i'r Sefyllfa Bresennol

Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru yn rhoi cymorth i'r diwydiant bwyd yng Nghymru drwy'r camau gweithredu a ddisgrifir yn ei chynllun gweithredu presennol 'Tuag at Dwf Cynaliadwy: Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014-2020'. Mae'r Cynllun yn cynnig cymorth i roi'r Strategaeth hirdymor 'Bwyd i Gymru, Bwyd o Gymru 2010-2020' ar waith. Bydd y Cynllun a'r Strategaeth yn dod i ben ar 31 Rhagfyr 2019.

Yn 'Ffyniant i Bawb: y Cynllun Gweithredu ar yr Economi', a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2017, fnodwyd bod y diwydiant Bwyd a Diod yn un o'r sectorau sylfaen a fydd yn cael cymorth. Yn 'Ffyniant i Bawb' mae ymrwymiad i ehangu'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd i gryfhau'r sector ac i fynd ati i ddatblygu cynlluniau galluogi ar draws y Llywodraeth er mwyn cael yr effaith fwyaf bosibl.

Cyn i'r adroddiad hwn ddod i law, roeddwn wedi cytuno â Bwrdd Diwydiant Bwyd a Diod Cymru i ddechrau llunio'r strategaeth a'r cynllun gweithredu nesaf. Bydd hyn yn pennu'r cyfeiriad ar gyfer y degawd nesaf a pha gymorth y bydd ei angen er mwyn manteisio ar y llwyddiant a gafwyd hyd yn hyn, yn enwedig wrth i'r Deyrnas Unedig adael yr Undeb Ewropeaidd. O'r herwydd, croesawaf yr adroddiad hwn gan ei fod yn darparu tystiolaeth bellach i'w hystyried wrth inni lunio'r dogfennau dilynol.

Nodir isod ymatebion manwl i argymhellion a chanlyniadau'r adroddiad.

Argymhelliad 1

Rhaid i Lywodraeth Cymru adrodd i'r Pwyllgor hwn ar bob un o gasgliadau'r adroddiad dim hwyrach na 12 wythnos ar ôl cyhoeddi'r adroddiad. Os bydd Llywodraeth Cymru yn anghytuno ag un o gasgliadau'r Pwyllgor, dylai nodi ei rhesymau dros hynny.

Ymateb: Derbyn

Rhoddwyd ymateb llawn i argymhelliad a chasgliadau'r adroddiad.

Goblygiadau ariannol – Dim. Bydd unrhyw gostau ychwanegol yn cael eu tynnu o'r cyllidebau presennol ar gyfer rhaglenni.

Casgliad 1

Mae Tuag at Dwf Cynaliadwy: Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014–2020 yn amlwg wedi gwneud cynnydd da at gyflawni ei brif amcan – sef ehangu'r sector. Fodd bynnag, o ystyried buddion posibl polisïau

bwyd, mae'r ffocws hwn yn rhy gul. Mae angen gweledigaeth strategol ar gyfer y sector bwyd yng Nghymru sy'n creu cysylltiadau rhwng meysydd polisi gwahanol megis iechyd, llesiant a chynaliadwyedd ochr yn ochr â thwf economaidd. Mae heriau Brexit yn rhoi hyd yn oed mwy o frys ar hyn.

Mae Llywodraeth Cymru yn croesawu casgliad y Pwyllgor bod cynnydd amlwg wedi'i wneud mewn cysylltiad â'r Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod. Mae gan y Cynllun Gweithredu presennol ffocws eang gyda 48 o gamau gweithredu yn ymwneud ag agweddau ehangach ar y sector bwyd a diod, gan greu cysylltiadau â meysydd polisi gwahanol gan gynnwys y rhai a restrir yn y casgliad, yn ogystal â ffocws economaidd y prif darged i gynyddu gwerth y sector i £7 biliwn erbyn 2020.

Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno ei bod yn bryd edrych yn fanylach tuag at y dyfodol, gan ystyried yr hyn a gyflawnwyd a'r gwersi a ddysgwyd. Mae gweledigaeth strategol glir ar gyfer y tymor hir yn hanfodol er mwyn llywio'r camau gweithredu a'r gefnogaeth a fydd yn helpu'r sector i dyfu'n barhaus. Mae cysylltiad rhwng hyn a sut y mae'r sector yn cyfrannu at fudd ehangach Cymru. Nodir yn Ffyniant i Bawb: y Cynllun Gweithredu ar yr Economi fod y diwydiant bwyd a diod yn un o'r pedwar 'Sector Sylfaen', gan roi lle canolog iddo yn rhaglen lywodraethu Llywodraeth Cymru. Bydd strategaeth a chefnogaeth i'r diwydiant bwyd a diod yn y dyfodol yn parhau i ystyried cyfraniad ehangach y sector at fudd Cymru.

Cyhoeddais ar 18 Gorffennaf fod Bwrdd Diwydiant Bwyd a Diod Cymru (y Bwrdd) a minnau wedi dechrau cydweithio i ddatblygu'r Cynllun Gweithredu nesaf er mwyn rhoi cyfeiriad strategol i'r diwydiant ar ôl 2020. Byddai'r gwaith hwn wedi dechrau hyd yn oed heb Brexit. Mae'r cyfnod cyntaf o ymgynghori â'r cyhoedd wedi dechrau. Bydd datblygu'r Cynllun / Strategaeth nesaf yn sicrhau bod cysylltiadau'n parhau i gael eu gwneud rhwng y meysydd polisi gwahanol, gan ddarparu llesiant yng Nghymru a chynllun galluogi ar gyfer y sector bwyd fel sector sylfaen.

Casgliad 2

Mae angen strategaeth newydd gyffredinol ar ôl Brexit sy'n ystyried y system gyfan. Dylai'r strategaeth gael ei hategu gan amcanion a nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a dylid llunio cynllun gweithredu i gyd-fynd â'r strategaeth, gan gynnwys mesurau a thargedau.

Mae gan Llywodraeth Cymru gynllun gweithredu cynhwysfawr ar waith ac mae'r Bwrdd a minnau wedi dechrau gweithio ar y cynllun / strategaeth nesaf ar gyfer 2020 ymlaen a fydd yn ystyried y sector bwyd fel 'sector sylfaen' yn unol â blaenoriaethau'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi. Bydd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn un o'n hystyriaethau polisi allweddol wrth inni lunio'r Cynllun Gweithredu nesaf ar gyfer y diwydiant bwyd a diod.

Bydd y Cynllun Gweithredu / Strategaeth nesaf yn ystyried Brexit wrth bennu'r cyfeiriad strategol a'r hyn sydd ei hangen ar gyfer y tymor hir, ac mae'r gwaith eisoes wedi dechrau (gweler yr ymateb i gasgliad 1). Ar gyfer y tymor byr,

mae gan Lywodraeth Cymru raglen 'Yn Barod ar gyfer Brexit ' sydd ar waith ar hyn o bryd sy'n cynnwys camau gweithredu ar gyfer y sector bwyd.

Casgliad 3

O ystyried bod y ffigurau swyddogol diweddaraf yn amcangyfrif bod gwariant caffael bwyd a diod y sector cyhoeddus yn £74.4 miliwn y flwyddyn, mae'n hanfodol bod buddion ehangach y gwariant hwnnw yn cael eu gwireddu. Defnyddir yr arian hwn i ddarparu bwyd yn ein hysgolion a'n hysbytai, a dylid meddwl amdano fel buddsoddiad mewn iechyd a llesiant pobl Cymru. Rydym yn credu y dylai caffael cyhoeddus mewn cysylltiad â bwyd fod yn rhan ganolog o strategaeth fwyd ar ôl Brexit.

Mae caffael cyhoeddus mewn cysylltiad â bwyd a diod yn fater pwysig hyd yn oed heb ystyried Brexit. Mae'n bwysig bod gwaith y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol a chymorth Llywodraeth Cymru i fusnesau bwyd a diod yn ystyried y posibilrwydd o ddefnyddio gwariant cyhoeddus i greu cyfleoedd i fusnesau yng Nghymru a buddion cyhoeddus mewn cysylltiad â bwyd a diod o ansawdd da. Ar hyn o bryd, nid ydym wedi pennu cwmpas y Cynllun Gweithredu / Strategaeth hirdymor o 2020 ymlaen, a gellir ystyried y casgliad hwn fel rhan o'r dystiolaeth a gesglir.

Casgliad 4

Cafodd adolygiad Sefydliad Polisi Cyhoeddus Cymru o strategaeth a chynllun gweithredu bwyd a diod Llywodraeth Cymru ei gyhoeddi yn 2016. Mae'n dal i fod yn berthnasol ar gyfer polisi a chynllunio a dylid ei ddefnyddio fel sail ar gyfer y dull o wella caffael bwyd yn y sector cyhoeddus. Credwn y byddai'n ddefnyddiol i Lywodraeth Cymru gyhoeddi ei hymateb i'r adroddiad hwnnw.

Bydd Lywodraeth Cymru yn ystyried amrywiaeth eang o dystiolaeth wrth lunio'r strategaeth a'r cynllun gweithredu nesaf ar gyfer y sector bwyd a diod yng Nghymru. Mae hyn yn gyfle i ystyried y dadansoddiad a'r argymhellion yn adolygiad y Sefydliad Polisi Cyhoeddus i Gymru sy'n un o nifer o gyfraniadau gan amrywiaeth o randdeiliaid a fydd yn ffurfio'r sail dystiolaeth ar gyfer y cynllun gweithredu nesaf.

Casgliad 5

Roeddem yn pryderu am yr awgrym nad yw cyflenwyr yn ystyried bod caffael yn y sector cyhoeddus yng Nghymru yn ddibynadwy na bod llawer o fri iddo. Byddai strategaeth fwyd gyffredinol, sy'n nodi'r safonau uchaf, yn mynd i'r afael â'r canfyddiad nad oes llawer o fri i gaffael cyhoeddus. Gallai cael cyfeiriad strategol clir hirdymor fynd i'r afael â'r canfyddiad ehangach o ddiffyg dibynadwyedd. Beth bynnag, credwn y dylai Llywodraeth Cymru a'r sector weithio gyda'i gilydd i nodi'r rhesymau dros y canfyddiad hwn a mynd i'r afael â nhw.

Mae'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol Llywodraeth Cymru ychydig yn amheus o'r awgrym nad yw caffael yn y sector cyhoeddus yn cael ei ystyried yn ddibynadwy na bod llawer o fri iddo heb weld yr ystadegau sy'n dangos

mai dyma farn llawer o fusnesau bwyd a diod. Fodd bynnag, mae'r Gwasanaeth am i gyflenwyr deimlo bod caffael yn y sector cyhoeddus yn ddibynadwy, a bydd yr adolygiad y cyfeirir ato yn yr ymateb i Gasgliad 9 yn caniatáu i'r Gwasanaeth ddysgu oddi wrth adborth cyflenwyr.

Casgliad 6

Mae'n werth ymchwilio i offer a all ddarparu asesiad costau mwy soffistigedig at ddibenion caffael. Er enghraifft, gellid mynegi cyflogaeth leol fel ffactor cost. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn cynnig sylfaen delfrydol i ddatblygu offer o'r fath a gall fod yn sail i Lywodraeth Cymru, CLILC a sefydliadau perthnasol eraill ddatblygu dull sy'n adlewyrchu blaenoriaethau Cymru.

Mae defnyddio offerynnau a allai asesu costau mewn ffordd fwy soffistigedig at ddibenion caffael yn fater sy'n cael ei ystyried eisoes fel rhan o'r gwaith ehangach sy'n cael ei arwain gan Gwerth Cymru i ategu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Cynhaliwyd trafodaethau cychwynnol â nifer o sefydliadau sy'n arloesi ym maes economeg flaengar ar gyfer pobl leol a lleoedd. Mae'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol yn cyfrannu at y gwaith hwn a bydd yn rhan o gynllun peilot yn y dyfodol.

Casgliad 7

Mae'r Pwyllgor yn falch iawn bod sefydliadau yng Nghymru, gan gynnwys y Gwasanaeth Caffael Cyhoeddus a nifer gynyddol o awdurdodau lleol, wedi arwyddo cytundeb Courthald 2025. Dylai lleihau gwastraff bwyd fod yn rhan o strategaeth fwyd gyffredinol ac unrhyw gynllun gweithredu cysylltiedig.

Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno bod lleihau gwastraff sy'n gysylltiedig â chynhyrchu bwyd yn allweddol er mwyn datblygu diwydiant bwyd a diod llwyddiannus a chynaliadwy. Gallai'r dull hwn o weithio fod o fudd i'r diwydiant, i gwsmeriaid drwy leihau costau ac i'r amgylchedd ehangach drwy wneud y gorau o adnoddau naturiol a lleihau gwastraff.

Mae'r diwydiant bwyd a diod eisoes yn ymateb i'r galw ymhlith cwsmeriaid yn hyn o beth, a bydd y strategaeth a'r cynllun gweithredu nesaf yn cyd-fynd â'r adolygiad o Strategaeth Gwastraff Llywodraeth Cymru i sicrhau bod datblygiadau yn y dyfodol o'r budd mwyaf i'r holl randdeiliaid. Gan fod y Strategaeth Wastraff bresennol yn cael ei hadolygu ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru yn derbyn y casgliad mewn egwyddor er mwyn sicrhau bod lleihau gwastraff yn cael ei ystyried mewn ffordd ddigonol. Disgwylir i Lywodraeth Cymru gyhoeddi ymgynghoriad ar strategaeth ddiwygiedig ar gyfer gwastraff yn yr hydref.

Casgliad 8

Dylai strategaeth fwyd gyffredinol gael ei hategu gan fesurau i gynyddu sgiliau ac arbenigedd gweithwyr caffael proffesiynol yng Nghymru, i sicrhau bod yr amcanion yn gallu cael eu cyflawni'n effeithiol. Mae cefnogi hyfforddiant a

chyfnewid arfer gorau drwy weithgorau lleol wedi bod yn effeithiol yn y gorffennol.

Mae'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol yn cydlynu Fforwm Categori Bwyd sy'n gyfrwng i swyddogion caffael a diogelu bwyd o bob rhan o sector cyhoeddus Cymru gydweithio a rhannu profiadau ac arbenigedd. Ymgynghorir â'r Fforwm Categori Bwyd er mwyn deall pa brif sgiliau y mae angen eu datblygu ym maes caffael bwyd. Mae datblygu gweithwyr proffesiynol medrus yn parhau i fod yn un o ymrwymïadau Llywodraeth Cymru.

Casgliad 9

Mae gan Lywodraeth Cymru ddwy rôl o ran caffael bwyd yn y sector cyhoeddus. Mae'n gyfrifol am y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol (NPS) a hefyd yn gyfrifol am bennu'r fframwaith polisi cyffredinol. Mae'n ymddangos, yn y blynyddoedd diwethaf, fod adnoddau Llywodraeth Cymru wedi cael eu targedu tuag at ddatblygu'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol ar draul darparu cymorth ar gyfer caffael y tu allan i'r NPS.

Mae adolygiad o gaffael wedi dechrau ac rydym yn ystyried neilltuo cymorth ariannol i wella sgiliau ar draws y sector cyhoeddus yng Nghymru. Bydd casgliadau'r adroddiad hwn yn cael eu hystyried fel tystiolaeth yn yr adolygiad hwn.

Casgliad 10

Nid yw caffael canolog o reidrwydd yn anghyson â chefnogi cyflenwyr lleol. Gall strategaeth fwyd gyffredinol, ynghyd ag asesiad cyson o gost sy'n adlewyrchu'r amcanion, gynnwys dulliau caffael canolog a lleol. Fodd bynnag, o ran y dyfodol agos, mae'n ymddangos y bydd sefydliadau cyhoeddus yn parhau i wario swm sylweddol o arian cyhoeddus y tu allan i fframweithiau NPS. Mae angen i Lywodraeth Cymru ystyried sut y gall gefnogi sefydliadau'r sector cyhoeddus i barhau i wella arferion caffael. Cynigiodd cyfranwyr i'r ymchwiliad hwn sawl awgrym o ran sut y gellir datblygu hyn, gan gynnwys gwell cydweithio rhwng y Llywodraeth, caffael cyhoeddus a diwydiant.

Bydd y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol yn defnyddio ei Fforwm Categori Bwyd i ddeall gofynion cwsmeriaid a busnesau'n well. Bydd y dull hwn, sy'n seiliedig ar 'wersi a ddysgwyd', yn helpu i benderfynu ar ddulliau canolog, rhanbarthol a lleol yn y dyfodol o gaffael bwyd a fydd yn gwneud y mwyaf o werth y gwariant hwn i Gymru. Ystyri'r casgliadau hyn fel tystiolaeth yn yr adolygiad o gaffael a nodir yn yr ymateb i gasgliad 9.

Casgliad 11

Mae'r Pwyllgor hwn a Swyddfa Archwilio Cymru wedi clywed pryderon am fframweithiau NPS. Rydym yn pryderu bod y rhagolygon ar gyfer gwariant ym mlwyddyn un Fframwaith Bwyd NPS 1 yn sylweddol is na'r gwerth a amcangyfrifir a ymddangosodd mewn dogfennau tendr. O ystyried bod Swyddfa Archwilio Cymru hefyd wedi dod i'r casgliad bod y defnydd posibl o

fframweithiau wedi cael eu hamcangyfrif yn ormodol gan yr NPS, rydym yn credu'n gryf y dylai Llywodraeth Cymru barhau i adolygu'r mater hwn.

Mae ffactorau megis ysgogi sefydliadau i weithredu, y ffaith bod gan rai ohonynt drefniadau eisoes, a gwahaniaethau o ran tymhorau ysgol wedi cael effaith ar fabwysiadu'r fframwaith. Ar ôl ystyried canfyddiadau adroddiadau Swyddfa Archwilio Cymru, adborth cwsmeriaid, a gwybodaeth reoli fwy cywir, mae'r gwerthoedd yn y fframwaith bellach yn seiliedig ar ragolygon mwy realistig. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i adolygu'r mater hwn.

Casgliad 12

Mae'n ymddangos bod yr NPSI wedi ymateb yn gadarnhaol ac adeiladol i bryderon cychwynol ynghylch strwythur Fframwaith Bwyd NPS 1. Nodwn fod Llywodraeth Cymru wrthi'n cynnal adolygiad o'r NPS a chredwn y dylai'r fframweithiau bwyd fod yn rhan o'r adolygiad hwnnw.

Mae Llywodraeth Cymru yn falch o nodi'r casgliad hwn a gall gadarnhau bod pob categori yn y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol yn cael ei gynnwys yn yr adolygiad.

Casgliad 13

Mae diffyg gwybodaeth ar gael am wariant y sector cyhoeddus ar fwyd. Credwn y dylai Llywodraeth Cymru ystyried sut y gellir mynd i'r afael â hyn. Un dull posibl fyddai cyhoeddi gwybodaeth am wariant drwy gaffael bwyd yn y sector cyhoeddus bob dwy flynedd. Byddai hyn yn golygu y gellir gweld tueddiadau hirdymor a bylchau yn y gadwyn gyflenwi.

Caiff gwariant caffael yn sector cyhoeddus Cymru ei gofnodi drwy system dadansoddi gwariant o'r enw Atamis a ariennir gan Lywodraeth Cymru. Mae hynny'n caniatáu i amrywiaeth eang o gategorïau gwariant gael eu dadansoddi a'u hasesu, gan gynnwys bwyd.

Mae Llywodraeth Cymru yn falch o gadarnhau y bydd data o'r system hon ar gael i'w cyhoeddi o hydref 2018 ymlaen. Byddai cylch adrodd dwy flynedd yn sicrhau y gellir olrhain newidiadau yn effeithiol a nodi patrymau sy'n dod i'r amlwg.

Casgliad 14

Mae'r graddau y mae rheoliadau'r UE wedi cyfyngu ar arferion caffael wedi cael eu gorliwio dros nifer o flynyddoedd. Mae'n amlwg o arferion mewn gwledydd eraill yr UE nad yw'r system yn atal caffael bwyd sy'n cael ei gynhyrchu'n lleol, sy'n iach ac yn gynaliadwy.

O dan y gyfundrefn bresennol, mae'r Gwasanaeth Caffael Cyhoeddus yn mynd ati i hyrwyddo bwydydd lleol, iach a chynaliadwy.

Cynhelir gweithdai i gyflenwyr ym mis Gorffennaf 2018 i drafod cyflwyno offeryn Dangosyddion Perfformiad Allweddol newydd a fydd yn helpu'r

Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol i fonitro a gwerthuso sut y mae cyflenwyr a benodir o dan fframweithiau bwyd a diod y Gwasanaeth yn perfformio o ran cynaliadwyedd, ac i adrodd ar hynny.

Mae'n metrigau sydd â blaenoriaeth yn cynnwys cynhyrchu gwastraff bwyd, carbon sy'n gysylltiedig â chynhyrchu a dosbarthu, deunydd wedi'i ailgylchu mewn deunyddiau pacio a chyflenwi cynhyrchion cynaliadwy.

Bydd cyflenwyr yn cyfarfod â swyddogion Llywodraeth Cymru a chynrychiolwyr WRAP (y Cynllun Gweithredu Gwastraff ac Adnoddau). Byddant hefyd yn gallu datblygu'u cynllun gweithredu unigol eu hunain a fydd yn mynd i'r afael ag effeithiau/cyfleoedd o ran cynaliadwyedd yn eu busnesau'u hunain. Byddant yn cael y cyfle i fynegi'u barn am yr offeryn cyn i'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol ei roi ar waith yn ffurfiol.

Ar ôl Brexit, bydd y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol yn parhau i hyrwyddo bwyd sy'n cael ei gynhyrchu'n lleol, sy'n iach ac yn gynaliadwy.

Casgliad 15

Mae Brexit yn creu heriau a chyfleoedd y gellir mynd i'r afael â nhw gan bolisiau bwyd newydd yng Nghymru. Mae angen ymchwilio i'r rheoliadau, y safonau a'r strwythurau sydd eu hangen i ddisodli'r rhai sy'n deillio o ddeddfwriaeth yr UE ar hyn o bryd. Dylai Llywodraeth Cymru arwain y gwaith hwn fel y mae'n berthnasol yng Nghymru.

Mae'r fframwaith deddfwriaethol presennol wedi datblygu system ddiogel o gyflenwi bwyd sy'n rhoi hyder i ddefnyddwyr yn y bwyd a'r diod y maen nhw'n eu prynu. Mae'n bwysig bod y safonau cynhyrchu uchel a'r ansawdd uchel sydd i'w gweld ar hyn o bryd yng Nghymru a mannau eraill o'r Deyrnas Unedig yn cael eu cynnal ar ôl i'r Deyrnas Unedig adael yr Undeb Ewropeaidd. Bydd y system reoleiddiol hon yn parhau i ddiogelu iechyd y cyhoedd ar ôl Brexit a sicrhau y gall cwmnïau barhau i fasnachu'n rhyngwladol a bodloni disgwyliadau'u cwsmeriaid. Yn y tymor hwy, efallai y bydd yn fuddiol i ymchwilio i'r hyn a allai gymryd lle system sy'n seiliedig ar ddeddfwriaeth yr UE wrth i bolisiau Cymru / y DU ddatblygu ar ôl gadael yr UE. Bydd y gwaith hwn yn y tymor byr a'r tymor hir yn cael ei arwain gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd Cymru, nid Llywodraeth Cymru.

Lesley Griffiths AC

Ysgrifennydd y Cabinet dros Ynni, Cynllunio a Materion Gwledig